

Nota van toelichting

I. Algemeen

1. Inleiding

Dit besluit voorziet in enkele wijzigingen in artikelen van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (hierna BUB volksverzekeringen), het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden werknemersverzekeringen 1989 (hierna: BUB werknemersverzekeringen), het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen BES (hierna BUB BES), het Besluit uitbreiding en beperking kring van verzekerden Wajong (hierna BUB Wajong) en het Besluit zorgverzekering BES. De nadruk ligt op de wijzigingen in het BUB volksverzekeringen, dat is geactualiseerd. Dat betreft met name technische aanpassingen, maar er zijn ook aanpassingen gedaan waarmee de kring van verzekerden is uitgebreid of juist beperkt. Deze aanpassingen zijn ingegeven vanuit het doel van de volksverzekeringen, namelijk dat degene die in Nederland woont ook in Nederland is verzekerd voor de volksverzekeringen en omdat jurisprudentie aanpassing vergt.

In het algemeen deel van deze toelichting wordt de verhouding van het BUB volksverzekeringen en het BUB werknemersverzekeringen met internationaal (hoger) recht toegelicht. Europese verordeningen hebben rechtstreekse werking waardoor een besluit daar niet per se op hoeft te worden aangepast. Daar waar nodig passen organen die belast zijn met de uitvoering van het BUB volksverzekeringen en BUB werknemersverzekeringen de Europese coördinatieverordening in concrete gevallen toe. Vervolgens wordt ingegaan op regeldrukaspecten, financiële aspecten, advies en consultatie en het overgangsrecht. De wijzigingen zelf worden, vanwege het technisch en uiteenlopende karakter ervan, in het artikelsgewijze deel toegelicht.

2. Verhouding tot hoger recht

Sociale zekerheid biedt bescherming bij sociale risico's. Aangezien de volksverzekeringen in beginsel alle in Nederland wonende personen sociale bescherming bieden, wordt in de wetgeving het ingezetenschap als uitgangspunt genomen. In situaties waarin personen zich in een grensoverschrijdende situatie bevinden, wordt op basis van nationale wetgeving van het woonland en het werkland vastgesteld of die persoon verplicht verzekerd is in beide landen. Dit kan leiden tot dubbele verzekeringsplicht. Om dubbele verzekeringsplicht binnen de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte en Zwitserland te vermijden regelt Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels (hierna: Verordening 883/2004) door middel van aanwijfsregels waar de betrokken persoon is verzekerd in grensoverschrijdende situaties. Daarnaast heeft Nederland met sommige andere landen verdragen inzake sociale zekerheid gesloten om dubbele verzekeringsplicht te voorkomen. De Verordening 883/2004 en deze verdragen hanteren over het algemeen het werklandbeginsel. Degenen die niet in Nederland wonen, maar wel in Nederland deelnemen aan het arbeidsproces worden behoudens geringe uitzonderingen tot de kring van verzekerden gerekend.

Indien in een grensoverschrijdende situatie de Verordening 883/2004 of een verdrag inzake sociale zekerheid niet van toepassing is, is voor Nederland de verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen mede geregeld in het BUB volksverzekeringen en voor de werknemersverzekeringen in het BUB werknemersverzekeringen.

3. Regeldruk en financiële effecten

De wijzigingen hebben geen gevolgen voor de regeldruk van bedrijven. Ook voor burgers is de regeldruk nihil. De financiële gevolgen van de voorgestelde wijzigingen in het BUB volksverzekeringen en BUB werknemersverzekeringen zijn verwaarloosbaar. De voorgestelde wijzigingen hebben betrekking op een zeer klein aantal betrokkenen.

4. Advies en consultatie

PM

II. Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

Deze wijziging hangt samen met de wijziging van artikel 8 van het BUB volksverzekeringen en het overgangsrecht daarvoor in artikel 28c van het BUB volksverzekeringen. Zie voor deze wijzigingen de toelichting op artikel II, onderdelen C en H.

Onderdelen B en C

Deze onderdelen hangen samen met het schrappen van artikel 18 van het BUB volksverzekeringen. Zie hiervoor artikel II, onderdeel E en de toelichting daarop. Voor reeds ingediende aanvragen of reeds verleende ontheffingen regelt artikel 28d van BUB volksverzekeringen overgangsrecht. De verwijzing in artikel 4 van het BUB Wajong naar artikel 18 van het BUB volksverzekeringen wordt daarom vervangen door een verwijzing naar artikel 28d van het BUB volksverzekeringen. Onderdeel B regelt dit. Op grond van artikel VI, tweede lid, vervalt artikel 28d met ingang van 1 juli 2025. Artikel I, onderdeel C, regelt dat vanaf datzelfde tijdstip ook de verwijzing naar die bepaling weer uit artikel 4 van het BUB Wajong verdwijnt. Zie voor een nadere toelichting op artikel 28d van het BUB volksverzekeringen de toelichting bij artikel II, onderdeel H.

Artikel II, onderdelen A en B, en artikel IV

Met artikel 2 van het BUB volksverzekeringen en artikel 4a van het BUB werknemersverzekeringen is aangesloten bij het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen. Het regelt dat diplomatieke ambtenaren verzekerd blijven in de zendstaat. Met artikel 3 van het BUB volksverzekeringen en artikel 4b van het BUB werknemersverzekeringen is aangesloten bij de speciale aanwijsregel voor ambtenaren. Die was opgenomen in de toen geldende Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkende en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen en nu in Verordening 883/2004. Ambtenaren blijven sociaal verzekerd in de lidstaat waarvoor zij als ambtenaar werkzaam zijn (de zendstaat). Dit in tegenstelling tot andere werknemers die in het land waarin zij werken verzekerd zijn. Wie onder de aanwijsregel voor ambtenaren valt, is afhankelijk gesteld van de definitie van 'ambtenaar' in de nationale wetgeving.

1. Nieuwe inhoud van het begrip "ambtenaar"

Sinds de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (hierna: Wnra) is een 'ambtenaar' in de zin van de Ambtenarenwet 2017 degene die werkzaam is krachtens een arbeidsovereenkomst naar Nederlands recht met een overheidswerkgever. Voor de inwerkingtreding van de Wnra was de ambtenaar degene die was aangesteld om in openbare dienst werkzaam te zijn. Voor de meeste ambtenaren is hun publiekrechtelijke aanstelling met ingang van 1 januari 2020 omgezet in een arbeidsovereenkomst en zijn zij ambtenaar in de zin van de Ambtenarenwet 2017.

Sommige groepen hebben met de inwerkingtreding van de Wnra hun publiekrechtelijke aanstelling echter behouden. Dit zijn bijvoorbeeld politieambtenaren, defensiepersoneel (militair en burgerlijk) en rechterlijke ambtenaren (ook wel aangeduid als 'uitgezonderde groepen'). Zij zijn geen ambtenaar in de zin van de Ambtenarenwet 2017, maar wel ambtenaar in de zin van de hun betreffende specifieke wetgeving, te weten de Politiewet 2012, de Wet ambtenaren defensie en de Wet op de rechterlijke organisatie. Ook zijn de hiervoor genoemde groepen formeel in dienst van een bestuursorgaan dat deel uitmaakt van een overheidswerkgever. Deze groepen dienen in Nederland verzekerd te zijn en blijven dit dus ook voor de volksverzekeringen en de werknemersverzekeringen als zij naar het buitenland worden uitgezonden. Dat deze groepen verzekerd blijven in Nederland is geregeld door te verwijzen naar degenen die – krachtens publiekrechtelijke of privaatrechtelijke dienstbetrekking – in dienst zijn van een overheidswerkgever als bedoeld in artikel 2 van de Ambtenarenwet 2017. Hiermee worden zowel

de ambtenaren in de zin van de Ambtenarenwet 2017 beschreven, van wie de als overheidswerkgever aangewezen rechtspersoon de formele werkgever is, als de genoemde groepen die werkzaam zijn op basis van een publiekrechtelijke aanstelling, die formeel in dienst zijn van een bestuursorgaan dat deel uitmaakt van die rechtspersoon. Dit is geregeld door het begrip "publiekrechtelijke rechtspersoon" te vervangen door de zinsnede "overheidswerkgever als bedoeld in artikel 2 van de Ambtenarenwet 2017" en "die rechtspersoon" te vervangen door "die overheidswerkgever". Deze wijzigingen zijn opgenomen in artikel II, onderdeel A, onder 1, en onderdeel B, en in artikel IV.

Opmerking verdient dat de meeste publiekrechtelijke rechtspersonen wel zijn aangemerkt als overheidswerkgever, maar niet allemaal. Dit geldt bijvoorbeeld voor openbare universiteiten, die in artikel 2, tweede lid, Ambtenarenwet 2017 zijn uitgezonderd van het begrip overheidswerkgever.¹ Het personeel van deze organisaties valt dan ook niet langer onder de uitbreiding van de verzekeringsplicht omdat zij geen ambtenaar (meer) zijn. Voor de personen die direct voor de dag van inwerkingtreding van dit besluit op grond van artikel 3 van het BUB volksverzekeringen waren verzekerd voor de volksverzekeringen, maar door de wijziging niet meer onder de uitbreiding van de kring van verzekerden vallen, is in artikel 28b van het BUB volksverzekeringen overgangsrecht geformuleerd. Zie daarvoor artikel II, onderdeel H, en de toelichting daarop.

2. Vervallen van het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken

In het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer is een aantal diplomatieke voorrechten en immuniteiten opgenomen die beogen diplomatieke zendingen als vertegenwoordigers van hun staten doelmatig te laten functioneren. Onder die immuniteiten valt de vrijstelling van in de ontvangende staat van kracht zijnde voorschriften op het terrein van de sociale verzekeringen. Nederland heeft dit verdrag geratificeerd. De uitwerking van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer was voorheen neergelegd in het Reglement Dienst Buitenlandse Zaken (hierna: RDBZ). Dit reglement is per 1 januari 2020 vervallen vanwege de invoering van de Wvra en de veranderde rechtspositie van ambtenaren. In artikel 2 van het BUB volksverzekeringen werd naar het RDBZ verwezen; deze verwijzingen zijn geschrapt. Hetgeen het RDBZ regelde is nu grotendeels opgenomen in een cao (tot 2024 is dat de Aanvullende CAO Rijk Uitzendingen). Met de omzetting van het RDBZ naar een cao zijn er geen inhoudelijke wijzigingen beoogd. Het schrappen van de verwijzingen in het BUB volksverzekeringen is ook louter een technische wijziging.

a. Vertegenwoordiging van het Koninkrijk in het buitenland

In artikel 2 BUB volksverzekeringen en artikel 4a BUB werknemersverzekeringen werd verwezen naar artikel 7 van het RDBZ. Dat bevatte een omvangrijke definitie van wat onder vertegenwoordigingen van het Koninkrijk in het buitenland wordt verstaan. De verwijzing is vervangen door het begrip 'vertegenwoordiging van het Koninkrijk in het buitenland'. De invulling ervan blijft hetzelfde. Vertegenwoordigingen van het Koninkrijk in het buitenland zijn: de vaste en de tijdelijke diplomatieke zendingen, de consulaire posten en de permanente vertegenwoordigingen van het Koninkrijk bij internationale organisaties.

b. Gezinsleden

Artikel 2, tweede en derde lid, van het BUB volksverzekeringen bevatten een verwijzing naar de gezinsleden, als bedoeld in artikel 2 van het RDBZ. Ook deze verwijzing is geschrapt. Gezinsleden als bedoeld in artikel 2 RDBZ waren:

- de echtgenoot, geregistreerd partner, levenspartner met wie de verzekerde een notarieel verleden samenlevingscontract heeft en samenwoont met het doel een gemeenschappelijke huishouding te voeren,
- kinderen, en;
- overige inwonende gezinsleden zoals adoptief-, pleeg- of stiefkinderen van de betrokkene of de echtgenoot welke ten laste van betrokkene komen, als gezinslid beschouwde andere

¹ Kamerstukken II 2018/19, 35089, nr. 3.

minderjarige kinderen, alsmede als gezinslid beschouwde meerderjarige studerende of invalide kinderen.

De onder het eerste gedachtestreepje genoemde personen worden voortaan aangeduid met de term "echtgenoot". Dit is de echtgenoot als bedoeld in artikel 1, tweede en derde lid, van de Algemene Ouderdomswet (hierna: AOW), een definitie die ook geldt voor het BUB volksverzekeringen omdat dat besluit mede op de AOW is gebaseerd. Beide termen komen met elkaar overeen, behalve dat het RDBZ een notarieel verleden samenlevingscontract vereiste tussen de levenspartner met wie de verzekerde een gemeenschappelijke huishouding voerde; de AOW stelt deze eis echter niet. Het nieuw toegevoegde vijfde lid zondert ongehuwd samenwonenden zonder notarieel verleden samenlevingscontract alsnog van de verzekering uit. De reden hiervoor is dat met het vervallen van het RDBZ geen inhoudelijke wijziging werd beoogd in de voorwaarden voor uitzending en de daaruit afgeleide kring van verzekerden voor de volksverzekeringen.

De onder het tweede en derde gedachtestreepje genoemde personen vallen in de meeste gevallen onder de definitie "kind", als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van het BUB volksverzekeringen. Dit geldt alleen niet voor de als gezinslid beschouwde meerderjarige studerende tot en met 25 jaar of invalide kinderen van de verzekerde of dienst echtgenoot, die wel gezinslid waren in de zin van artikel 2 RDBZ, maar geen kind zijn in de zin van artikel 1, onderdeel b, BUB volksverzekeringen. Het zesde lid regelt dat zij voor de toepassing van het tweede en derde lid ook worden aangemerkt als kind, waardoor zij onder dezelfde voorwaarden verzekerd zijn voor de volksverzekeringen. De reikwijdte van het vervallen RDBZ is op dit punt hiermee overgenomen in het BUB werknemersverzekeringen.

Artikel II, onderdeel C

Het wordt in het algemeen zinvol geacht om gedurende korte onderbrekingen van het wonen in Nederland wel de Nederlandse volksverzekering voort te zetten. Daarom is de betrokkene op grond van artikel 8 van het BUB volksverzekeringen nog steeds in Nederland verzekerd bij tijdelijk verblijf in het buitenland vanwege studie of verpleging. In 2019 is geregeld dat de verzekering voor de Nederlandse volksverzekeringen ook wordt voortgezet als tijdens het verblijf in het buitenland de betrokken persoon met een studie start en diegene ten tijde van het verblijf in het buitenland al was verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen op grond van artikel 2 tot en met 6 van het BUB volksverzekeringen.² De reden achter deze wijziging was dat het wenselijk is dat Nederlandse kinderen die met hun ouders in het buitenland verblijven en via hun ouder(s) verzekerd zijn in Nederland, bijvoorbeeld omdat de ouder een diplomaat is, en tijdens het verblijf een studie starten en af willen maken, dan nog verzekerd zijn in Nederland ook als het kind niet meer via een afgeleid recht van de ouder verzekerd is in Nederland omdat de ouder terug is gegaan naar Nederland.

Door de verwijzing naar artikel 6 heeft artikel 8 van het BUB volksverzekeringen een ruimer toepassingsbereik gekregen dan destijds werd beoogd. De verwijzing naar artikel 6 van het BUB volksverzekering leidt ertoe dat in bepaalde situaties de verzekering wordt voortgezet, terwijl dat niet strookt met het doel van de bepaling van artikel 8 en de wijziging ervan in 2019. Artikel 6 van het BUB volksverzekeringen regelt de voortzetting van de verzekering van een verzekerde die in het buitenland woont bij tijdelijke onderbreking van de arbeid in Nederland, bijvoorbeeld wegens verlof, werkloosheid of ziekte. Een voorbeeld is de situatie waarin het Nederlandse dienstverband van een verzekerde wordt beëindigd en de verzekerde aan het eind daarvan verlof opneemt. Hervat de verzekerde de arbeid in Nederland daarna niet, maar start hij in plaats daarvan in het buitenland een studie, dan zou de verzekering op grond van artikel 8 van het BUB volksverzekeringen, in samenhang gelezen met artikel 6, worden voortgezet. Het gaat hier echter niet om een tijdelijke onderbreking van de arbeid in Nederland en de band met Nederland blijft in dit geval ook niet behouden. Voortzetting van de verzekering in Nederland wijkt in deze gevallen af van het doel van het BUB volksverzekeringen en de bedoeling van artikel 8 van het BUB volksverzekeringen. De verwijzing naar artikel 6 van het BUB volksverzekeringen is daarom geschrapt. Voor de personen die op de dag voor inwerkingtreding op grond van artikel 8 in combinatie met artikel 6 van het BUB volksverzekeringen waren verzekerd voor de

² Stb. 2018, 4040

volksverzekeringen is in het nieuwe artikel 28c BUB volksverzekeringen overgangsrecht geformuleerd.

Artikel II, onderdeel B, onder 3, en onderdeel D

Nederlandse ambtenaren kunnen met buitengewoon verlof worden uitgezonden naar Aruba, Curaçao, Sint-Maarten of de BES-eilanden om daar tijdelijk in dienst van de plaatselijke overheid arbeid te verrichten.³ Dit geldt als een uitzending door de Nederlandse overheid als bedoeld in artikel 3, eerste en tweede lid, van het BUB volksverzekeringen.⁴ De hoofdregel op grond van die bepalingen is dat uitgezonden Nederlandse ambtenaren die buiten Nederland wonen in Nederland verzekerd blijven voor de volksverzekeringen. Bij uitzendingen met buitengewoon verlof kunnen de betrokkenen naar de omstandigheden beoordelend echter de woonplaats in Nederland behouden. Daardoor blijft men niet op grond van artikel 3, tweede lid, in Nederland verzekerd. In dat geval is in plaats daarvan artikel 12 van het BUB volksverzekeringen van toepassing.

Artikel 12 van het BUB volksverzekeringen regelt een beperking van de verzekering voor de volksverzekeringen voor personen die in Nederland wonen en gedurende drie maanden aaneengesloten uitsluitend buiten Nederland arbeid verrichten. In deze gevallen is men niet in Nederland verzekerd, tenzij de arbeid uitsluitend wordt verricht uit hoofde van een dienstbetrekking met een in Nederland wonende of gevestigde werkgever. In de hier genoemde situatie wordt de arbeid bij een uitzending verricht in dienst van de plaatselijke overheid. Deze ambtenaren zijn dan ook op grond van artikel 12 van het BUB volksverzekeringen tijdens de uitzending niet meer in Nederland verzekerd. Dat is onwenselijk omdat hierdoor een niet te rechtvaardigen onderscheid zich voordoet tussen uitgezonden ambtenaren die tijdens de uitzending in het Caribisch gebied wonen en zij die naar de omstandigheden beoordelend in Nederland blijven wonen, maar wel buiten Nederland werkzaamheden verrichten.

Aan artikel 12 van het BUB volksverzekeringen is daarom een lid toegevoegd, waarin is geregeld dat de in artikel 12 geregelde beperking in dit geval niet van toepassing is. Omdat in deze gevallen ambtenaren gedurende de uitzending Nederlands ingezetene zijn, zijn zij op basis van de wettelijke kring van verzekerden tijdens de uitzending in Nederland verzekerd. Omwille van eenvormigheid is artikel 3, tweede lid, aangepast aan de formulering in het nieuwe lid bij artikel 12.

Artikel II, onderdeel E

Degene die tijdelijk in Nederland werkt voor een in Nederland gevestigde buitenlandse non-profitinstelling, kan van de verzekeringsplicht krachtens de volksverzekeringen worden vrijgesteld. De verzekerde kan hiervoor een ontheffing van twee jaar aanvragen. Het verlenen van vrijstelling is gebonden aan een aantal beperkende voorwaarden om te voorkomen dat er te veel individuele afwijkingen ontstaan en om te voorkomen dat er tussen in Nederland gevestigde organisaties verschillen ontstaan wanneer zij werknemers in dienst hebben die van de volksverzekeringen zijn vrijgesteld. Er is weinig gebruik gemaakt van deze ontheffing op grond van artikel 18 van het BUB volksverzekeringen. In totaal zijn er sinds invoering van deze bepaling slechts dertien aanvragen ontvangen. Deze zijn inmiddels allemaal verlopen. Om deze redenen is deze ontheffingsmogelijkheid vervallen. De verwijzing naar deze bepaling in het BUB Wajong is middels artikel I, onderdeel B, vervangen door een verwijzing naar de overgangsbepaling in artikel 28d BUB volksverzekeringen. Voor de personen die op de dag voor inwerkingtreding op grond van artikel 18 van het BUB volksverzekeringen waren ontheven van de verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen of op de dag voorafgaand inwerkingtreding een verzoek daartoe hebben ingediend bij de SVB, is in artikel 28d BUB volksverzekeringen overgangsrecht geformuleerd. Zie voor een nadere toelichting de toelichting op artikel II, onderdeel H.

³ Bijvoorbeeld rechters werkzaam voor het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en officieren van justitie werkzaam voor de Openbare Ministeries in deze landen en Caribisch Nederland.

⁴ Hoge Raad, 30 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2197.

Artikel II, onderdeel F, artikelen III en V

Studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk hebben de Nederlandse nationaliteit, maar waren op grond van artikel 20 van het BUB volksverzekeringen bij ingezetenschap en verblijf in Nederland uitsluitend vanwege studieredenen, uitgezonderd van de Nederlandse volksverzekeringen. Studenten van Bonaire, St. Eustatius en Saba (BES) konden volgens het Besluit zorgverzekering BES terugvallen op de geldende zorgverzekering op de BES. Voor studenten uit Curaçao, Aruba en St. Maarten gold dat zij een internationale zorgverzekering moesten afsluiten en hebben zij geen recht op zorgtoeslag. Studenten met de Nederlandse nationaliteit die vanuit andere gebieden buiten (Europees) Nederland in Nederland komen studeren en ingezetene zijn, zijn wel in Nederland verzekerd. De Centrale Raad van Beroep heeft in zijn uitspraak in een overweging ten overvloede meegegeven dat voor het onderscheid naar afkomst (woonplaats) in concrete gevallen zwaarwegende redenen moeten worden aangevoerd, wil dit onderscheid naar afkomst gerechtvaardigd zijn.⁵ Er is vastgesteld dat er geen sprake is van zwaarwegende redenen. Ook de Nationale Ombudsman heeft in zijn rapport 'Kopzorgen van de Caribische student' van 16 december 2020 aangegeven dat het onwenselijk is dat Caribische studenten zijn uitgezonderd van een Nederlandse zorgverzekering. In beantwoording van Kamervragen⁶ over dit rapport van de Ombudsman heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen geantwoord dat zou worden verkend welke mogelijkheid er was om het Besluit zorgverzekering BES en het BUB volksverzekeringen aan te passen, waardoor alle inwoners van de Caribische delen van het Koninkrijk die tijdens hun studie in Nederland ingezetene zijn, ook gebruik kunnen maken van een Nederlandse zorgverzekering en daarmee ook in aanmerking kunnen komen voor zorgtoeslag. Uit die verkenning is gebleken dat dit met een aanpassing van artikel 20 van het BUB volksverzekeringen kan worden gerealiseerd.

Het genoemde onderscheid wordt in artikel 20 van het BUB volksverzekeringen daarom opgeheven. Dit heeft tot gevolg dat studenten afkomstig uit het Caribisch deel van het Koninkrijk in Nederland verzekerd zijn voor de volksverzekeringen als zij ingezetene zijn van Nederland, ook als zij uitsluitend wegens studieredenen in Europees Nederland verblijven. Voor de volledigheid wordt vermeld, dat een student die in Nederland arbeid of een stage met stagevergoeding verricht, al verzekerd was voor de volksverzekeringen. Voor de studenten van de BES-eilanden houdt dit in dat zij een Nederlandse zorgverzekering afsluiten als zij ingezetene van Nederland zijn en dus niet langer gebruik kunnen maken van de zorgverzekering op de BES. Deze studenten kunnen hierdoor ook een aanvraag indienen voor zorgtoeslag. Voor de studenten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten houdt dit in dat zij geen internationale zorgverzekering hoeven af te sluiten als zij ingezetene zijn van Nederland, maar wel een Nederlandse zorgverzekering. Ook zij kunnen een aanvraag indienen voor zorgtoeslag. De wijziging in artikel 20 van het BUB volksverzekeringen gaat gepaard met het vervallen van artikel 1a van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen BES en een aanpassing van artikel 4, eerste lid, onderdeel e, van het Besluit Zorgverzekering BES. Die bepalingen regelden dat studenten uit Caribisch Nederland tijdens de studie in Europees Nederland voor de Wet algemene ouderdomsverzekering BES, respectievelijk voor de zorgverzekering BES verzekerd bleven zolang zij niet in Nederland werkten of ook voor een andere reden dan enkel studie in Europees Nederland verbleven. Omdat deze studenten voortaan wel verzekerd zijn in Nederland als zij ingezetene zijn, is dit aangepast.

Artikel II, onderdeel G

De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) heeft de mogelijkheid om van het BUB volksverzekeringen af te wijken als in de situatie van een belanghebbende 'een onbillijkheid van overwegende aard' zich voordoet. Deze hardheidsclausule is opgenomen in artikel 24 van het BUB volksverzekeringen. Daarbij was voorgeschreven dat de SVB in de Staatscourant mededeling moet doen bij toepassing van de hardheidsclausule. De bedoeling achter die publicatie was dat andere bestuursorganen, die deze informatie nodig hadden voor hun taken, daarvan kennis konden nemen. De SVB wisselt deze informatie echter rechtstreeks uit met andere belanghebbende uitvoeringsinstanties, op basis van bestaande wettelijke grondslagen. De publicatieplicht diende

⁵ ECLI:NL:CRVB:2017:3834.

⁶ Antwoord schriftelijke vragen 5 maart 2021 nr. 2021D09252

daarom geen doel meer en vormde bovendien een verdergaande inbreuk op het recht op de persoonlijke levenssfeer dan noodzakelijk. De bepaling is dan ook geschrapt.

Artikel II, onderdelen H en I, en artikel IV, onderdeel C

Artikel 28b BUB volksverzekeringen en artikel 16a BUB werknemersverzekeringen

Artikel 28b, eerste lid, BUB volksverzekeringen en artikel 16a BUB werknemersverzekeringen regelen dat degene die direct voor 1 juli 2022 op grond van artikel 3, eerste lid, van het BUB volksverzekeringen, respectievelijk artikel 4b, eerste lid, van het BUB werknemersverzekeringen, zoals zij toen luidden, verzekerd was ook na 1 juli 2022 nog verzekerd blijft voor de volksverzekeringen. Dit overgangsrecht is nodig, omdat de kring van verzekerden op grond van die artikelleden is gewijzigd. Hiermee wordt voorkomen dat gedurende een uitzending een wissel in de verzekering voor de sociale zekerheid optreedt. Dit geldt bijvoorbeeld voor onderwijspersoneel in dienst van een openbare onderwijsinstelling dat op 1 juli 2022 naar het buitenland is uitgezonden. De verzekering op grond van het overgangsrecht duurt voort totdat de op 1 juli 2022 bestaande verzekering op grond van artikel 3, eerste lid, van het BUB volksverzekeringen dan wel artikel 4b, eerste lid, van het BUB werknemersverzekeringen, zoals zij direct voor 1 juli 2022 luidden, eindigt. Dat is het geval als de uitzending eindigt, maar het kan ook zijn dat de verzekerde tijdelijk andere werkzaamheden in het buitenland gaat verrichten en dat de verzekering daardoor tijdelijk wordt onderbroken. Om onduidelijkheden te voorkomen is expliciet geregeld dat de verzekering op grond van het overgangsrecht dan eindigt. Vanaf dat moment is het dan geldende artikel 3, eerste lid, BUB volksverzekeringen, respectievelijk artikel 4b, eerste lid, BUB werknemersverzekeringen gewoon van toepassing.

Het tweede lid van artikel 28b BUB volksverzekeringen regelt overgangsrecht voor de echtgenoten en de kinderen van een verzekerde, die onder het overgangsrecht valt. Op hen zijn artikel 3, derde en vierde lid, van toepassing zolang de verzekerde zelf op grond van het overgangsrecht verzekerd is. Artikel 3, derde en vierde lid, regelen de verzekering van kinderen en echtgenoten van hen, die op grond van artikel 3, eerste lid, verzekerd zijn.

Artikel 28c

In dit artikel is geregeld dat degene die direct voor 1 juli 2022 op grond van artikel 8 in combinatie met artikel 6 BUB volksverzekeringen verzekerd was voor de volksverzekeringen ook na 1 juli 2022 verzekerd blijft zolang als de verzekering op die grond voortduurt.

Artikel 28d

In dit artikel is geregeld dat de ontheffing, die op grond van artikel 18 BUB volksverzekeringen kan worden aangevraagd voor een ontheffing voor de verzekering van de volksverzekeringen, ook na de wijziging van dit artikel gelding houdt voor de duur van de looptijd van de ontheffing. Hiermee wordt geregeld dat de ontheffing gelding houdt en dus kunnen betreffende personen een gerechtvaardigd vertrouwen hebben dat voor de duur van die ontheffing geen verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen optreedt. Ontheffingen waarop het overgangsrecht van toepassing is kunnen niet worden verlengd. Dat betekent dat ontheffingen die onder het overgangsrecht vallen, ten hoogste twee jaar gelding hebben. Omdat het overgangsrecht ook ziet op aanvragen die op 1 juli 2022 al zijn ingediend en waarop dus pas na 1 juli 2022 wordt beschikt, kan een ontheffing ook na 1 juli 2022 ingaan. Artikel 28d zal daarom ten hoogste drie jaar vanaf 1 juli 2022 effect hebben; daarna is de overgangsbepaling uitgewerkt. Onderdeel I, in combinatie met artikel VI, tweede lid, regelt daarom alvast dat artikel 28d met ingang van 1 juli 2025 weer vervalt.

Artikel VI

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 juli 2022, met uitzondering van artikel I, onderdeel C, en artikel II, onderdeel I. Dit hangt samen met het overgangsrecht voor het schrappen van

artikel 18 uit het BUB volksverzekeringen. Zie hiervoor de toelichting op de genoemde bepalingen, alsmede de toelichting op artikel II, onderdelen E en H.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees